

۵۴۰۹۱/ ۱۱۱۵۳۸

۱۳۹۸، ۹، ۴

جمهوری اسلامی ایران
رئیس جمهور

بسمه تعالی

“با صلوات بر محمد و آل محمد”

جناب آقای دکتر لاریجانی

رئیس محترم مجلس شورای اسلامی

لایحه "نحوه مدیریت تعارض منافع در انجام وظایف قانونی و
ارایه خدمات عمومی" که به پیشنهاد معاونت حقوقی رئیس جمهور
در جلسه ۱۳۹۸/۸/۱۹ هیئت وزیران با قید دو فوریت به تصویب
رسیده است، برای طی تشریفات قانونی به پیوست تقدیم می شود.

حسین روحانی

رئیس جمهور

رونوشت: دفتر رئیس جمهور، دفتر معاون اول رئیس جمهور،
شورای نگهبان، کلیه وزارتخانه‌ها، معاونت‌های رئیس جمهور،
دبیرخانه شورای اطلاع رسانی دولت و دفتر هیئت دولت.

بسمه تعالی

مقدمه توجیهی:

یکی از اصول حقوق عمومی، لزوم رعایت منافع عمومی از سوی مقامات، مسئولان، کارگزاران و کلیه کارکنان بخش عمومی در اعمال و وظایف و اختیارات تقنینی، اجرایی و قضایی و به طور کلی، در ارائه خدمات عمومی است. به موجب این اصل، جانبداری، رفتار تبعیض آمیز و غرض ورزی در انجام وظایف قانونی و ارائه خدمات عمومی ممنوع است.

با وجود این، اشخاص مذکور و سایر اشخاصی که مأمور ارائه خدمت عمومی هستند، ممکن است عمداً موقعیت‌هایی ایجاد کنند یا به طور ناخواسته با موقعیت‌هایی مواجه شوند که منافع شخصی آنها در تعارض با منافع عمومی قرار گیرد و در نتیجه این تعارض، تأمین منافع شخصی بر منافع عمومی مرجح دانسته شود یا بر آن تأثیر ناروا بگذارد.

هرچند همواره این امکان وجود دارد که اشخاص در مقام انجام وظایف عمومی در صورت مواجهه با تعارض منافع، مطابق انتظار، منافع شخصی خود را در تصمیم‌گیری و اقدام دخالت ندهند؛ از این رو، تعارض منافع مساوی با فساد نیست، با وجود این، شواهد و تجربیات مختلف نشان می‌دهد که: اولاً، استفاده از مقام و موقعیت اداری برای منافع شخصی پدیده‌ای است محتمل که باید مورد نظارت و واپایش (کنترل) قرار گیرد دوم اینکه حتی اگر در حالت تعارض منافع، منافع شخصی در عمل بر منافع عمومی ترجیح داده نشود، اشخاص ذی‌نفع و افکار عمومی ممکن است در صحت عملکرد مقام و کارمند مربوط تردید کنند و در نتیجه، اعتماد مردم به حکومت و دستگاه‌های مختلف اجرایی آسیب می‌بیند. سوم اینکه، اشخاصی که با تعارض منافع مواجه می‌شوند غالباً نمی‌توانند به درستی وضعیت موجود را مدیریت کنند و به کیفیت مورد انتظار تصمیم‌گیری یا اقدام نمایند و به نحوی از این تعارض متأثر می‌شوند.

از این رو، در کشورهای مختلف توسعه یافته و در حال توسعه، تلاش شده است تا با هدف ارتقای اعتماد عمومی به نظام سیاسی و اداری کشور، پیشگیری از تأثیر منافع شخصی مقامات، مسئولان و کارمندان بر نحوه انجام وظایف و اختیارات قانونی آنها، ارتقای شفافیت در امور عمومی جامعه، تقویت پاسخگویی نظام سیاسی و اداری در برابر مردم، ارتقای سلامت نظام اداری و مقابله با فساد و تقویت کارآمدی و کارایی مقامات، مسئولان و کارمندان، با وضع قوانین و اتخاذ تدابیر لازم، ابتدا حوزه‌های مهم تعارض بین منافع عمومی و شخصی شناسایی شده و سپس، با اتخاذ تدابیر متناسب، نسبت به پیشگیری از بروز تعارض منافع و مدیریت تعارض‌های پیش آمده اقدام شود.

در نظام حقوقی ما، بدون اینکه نامی از تعارض منافع برده شود مضمون آن، به طور پراکنده، در برخی قوانین و مقررات مورد توجه واقع شده است. در حوزه قضایی، از همان زمان که قوانین آیین دادرسی در ایران تصویب شده است مقرراتی نیز برای موارد تعارض منافع پیش‌بینی شده است. این رویه، کم و بیش، در مورد مراجع رسیدگی به تخلفات اداری یا انتظامی نیز رعایت شده است. علاوه بر این، قوانین متعدد دیگری از جمله لایحه قانونی راجع به منع مداخله وزراء و نمایندگان مجلسین و کارمندان دولت در معاملات دولتی و کشوری - مصوب ۱۳۳۷-، قانون ممنوعیت اخذ پورسانت در معاملات خارجی

- مصوب ۱۳۷۲- قانون ممنوعیت تصدی بیش از یک شغل - مصوب ۱۳۷۳-، قانون مدیریت خدمات کشوری - مصوب ۱۳۸۶-، قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی - مصوب ۱۳۸۷-، قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران - مصوب ۱۳۸۴-، قانون ارتقای سلامت نظام اداری و مقابله با فساد - مصوب ۱۳۹۰- و قانون رسیدگی به داری مقامات، مسئولان و کارگزاران جمهوری اسلامی ایران - مصوب ۱۳۹۱- به طور مستقیم یا غیرمستقیم به ممنوعیت یا تحدید اقداماتی پرداخته‌اند که به طور غیرمستقیم با تعارض منافع مرتبط هستند.

با وجود این، در قوانین مذکور، هدف اصلی، پیشگیری از تعارض منافع یا مدیریت آن نبوده و عمدتاً با رویکرد کیفری و جرم‌انگاری به برخی از مصادیق تعارض منافع توجه شده است. بستر کلی این قوانین، پیشگیری از فساد یا برخورد با فساد است در حالی که تعارض منافع با فساد یکی نیست. بخش مهمی از مصادیق تعارض منافع به‌ویژه تعارض منافع مقامات، مسئولان و کارگزاران سیاسی و مقررات‌گذار، تعارض منافع دارندگان وظایف و اختیارات واپایشی (کنترلی)، نظارتی و بازرسی و دارندگان وظایف و اختیارات محاسباتی، ارزیابی و ارزشیابی و ممیزی، تعارض منافع اشخاصی که همزمان راجع به موضوعات مشابه به مقامات یا واحدهای مشابه یا متناظر اجرایی، پژوهشی، مشورتی و سیاستگذاری مشاوره می‌دهند، اشخاصی که وظیفه صدور هر نوع گواهی یا مجوز بر عهده آنها گذاشته شده است، اشخاصی که طبق قانون، مجاز به تصدی مشاغل یا سمت‌های متعدد هستند، اشخاصی که امور متقاضیان خدمت را به دفتر یا موسسه خصوصی یا هر محل دیگری که در آن، سهام یا ذی‌نفع هستند ارجاع می‌دهند، اشخاصی که از اختیار اعطای کمک به افراد، سازمان‌ها و مؤسسات غیردولتی برخوردارند و برخی دیگر از حوزه‌های مهم تعارض منافع، در این قوانین، مورد توجه واقع نشده‌اند. افزون بر این، سازوکار مناسبی برای شناسایی و مدیریت انواع تعارض منافع تدارک دیده نشده است.

از این رو، لایحه زیر که بر مبنای بررسی‌های تطبیقی و با شناسایی ضعف‌ها و خلأهای قانونی موجود در نظام حقوقی ایران، درصدد است نهاد «تعارض منافع» را به طور مشخص وارد فرهنگ و نظام حقوقی ایران کند و حوزه‌های مهم تعارض منافع که در همه کشورها مورد توجه هستند را شناسایی کرده و تدابیری برای پیشگیری از بروز تعارض منافع و نحوه رفتار در وضعیت‌های تعارض منافع ارائه دهد، برای طی تشریفات قانونی تقدیم می‌شود:

"لایحه نحوه مدیریت تعارض منافع در انجام وظایف قانونی و آرایه خدمات عمومی"

بخش اول - تعاریف و کلیات

ماده ۱- اصطلاحات به کار رفته در این قانون در معانی مشروح زیر به کار می‌روند:

۱- تعارض منافع: موقعیتی که منفعت شخصی مشمولان این قانون در مقام انجام وظایف یا اعمال اختیارات قانونی آنان در تعارض با منافع عمومی قرار می‌گیرد و می‌تواند انجام بی طرفانه و بدون تبعیض وظایف مذکور را مانع شود.

۲- منفعت شخصی: حق یا امتیازی بالفعل، مالی یا غیرمالی که تماماً یا جزئاً و به طور مستقیم یا

جمهوری اسلامی ایران

رئیس جمهور

غیرمستقیم عاید یکی از اشخاص مشمول موصوف در ماده (۲) این قانون شود یا زبانی را از وی دفع کند.

تبصره - منظور از عواید غیر مستقیم، حق، امتیاز یا منافی است که به بستگان شخص مشمول تعلق گیرد یا از طریق بستگان و اشخاص دیگر در اختیار خود شخص مشمول قرار داده شود.

۳- بستگان: افراد دارای قرابت نسبی یا سببی از طبقات اول و دوم تا هر درجه با اشخاص مشمول این قانون یا دارای قرابت نسبی یا سببی از طبقات اول و دوم تا هر درجه دوم یا برادر و خواهر یا با عروس یا داماد اشخاص مشمول این قانون. فرزندخوانده از نظر قرابت، در حکم فرزند است.

۴- تأثیر ناروا: تأثیر خلاف قوانین یا خلاف قواعد رقابت منصفانه یا بدون وجود سبب متعارف.

۵- مداخلت تعارض منافع: کلیه اقدامات و تدابیر اداری، نظارتی، قضایی و شبه قضایی لازم برای پیشگیری از بروز تعارض منافع و رفع یا کاهش تأثیرات سوء موقعیت‌های تعارض منافع

۶- مقامات و مسئولان: منظور کلیه افراد مذکور در ماده (۳) قانون رسیدگی به داریایی مقامات، مسئولان و کارگزاران جمهوری اسلامی ایران - مصوب ۱۳۹۱ - می‌باشد.

۷- وظایف و اختیارات نظارتی: کلیه وظایف و اختیاراتی که در قوانین و مقررات مختلف با هدف وایادش (کنترل) و نظارت بر امری و با عناوینی نظیر واپایش (کنترل)، نظارت، بازرسی، بررسی، پایش و تطبیق پیش‌بینی شده است.

۸- وظایف و اختیارات محاسباتی: کلیه وظایف و اختیاراتی که در قوانین و مقررات مختلف با هدف محاسبه و ارزیابی امری و با عناوینی نظیر محاسبه، ارزیابی، ارزشیابی، تقویم، ممیزی، برآورد، آزمون، سنجش، بلطج‌بندی و کارشناسی پیش‌بینی شده است.

۹- شورا: شورای عالی نظارت بر تعارض منافع که به موجب ماده (۴) این قانون تشکیل می‌گردد.

۱۰- کارکنان: افرادی که بر اساس ضوابط و مقررات مربوط به موجب حکم مقام صلاحیتدار یا قرارداد، در یکی از اشخاص حقوقی موضوع ماده (۲) این قانون پذیرفته شده‌اند.

۱۱- اشخاص مشمول: اشخاص مشمول موقعیت تعارض منافع اشخاص حقیقی که در مقام انجام وظایف یا اعمال اختیارات قانونی، باید دربارہ بخشی از منافع عمومی به نحو بی‌طرفانه و بدون تبعیض تصمیم‌گیری نمایند.

ماده ۲- اشخاص مشمول این قانون عبارتند از:

۱- افراد مشمول قانون رسیدگی به داریایی مقامات، مسئولان و کارگزاران جمهوری اسلامی ایران - مصوب ۱۳۹۱ -

۲- مقامات و مسئولان نهادها و واحدهای زیر نظر مقام رهبری اعم از نظامی و غیرنظامی و نولیت آستان‌های مقدس و موقوفات و بنیادها و نهادهای انقلاب اسلامی و تمامی سازمان‌ها، مؤسسات و شرکت‌های تابع یا وابسته به آنها.

۳- مقامات و مسئولان سازمان‌هایی که شمول قانون بر آنها مستلزم ذکر یا تصریح نام است.

۴- کارکنانی که براساس ضوابط و مقررات مربوط به موجب حکم مقام صلاحیتدار یا قرارداد، در یکی از اشخاص حقوقی موضوع ماده (۲) این قانون پذیرفته شده‌اند.

۵- رؤسا، مدیران و اعضای هیئت مدیره کلیه مؤسسات مأمور به خدمات عمومی که طبق قانون عهده‌دار یک یا چند امر عمومی می‌باشند مانند کانون وکلای دادگستری، کانون کارشناسان رسمی دادگستری، سازمان نظام پزشکی جمهوری اسلامی ایران، سازمان نظام مهندسی، اتاق‌های بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران، اتاق‌های اصناف، اتاق‌های تعاون، دانشگاه آزاد اسلامی و دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی غیردولتی و همچنین مدارس و بیمارستان‌ها و مؤسسات اعتباری و شرکت‌های بیمه‌ای غیر دولتی.

ماده ۳- موارد زیر از مصادیق تعارض منافع محسوب می‌شود:

۱- شخص مشمول این قانون یا بستگان او از نظر مالی یا حرفه‌ای و شغلی از تصمیم، اقدام یا دستور مورد نظر به نحو ناروا منتفع شوند.

۲- شخص مشمول این قانون از شخصی که در نتیجه تصمیم، اقدام یا دستور مورد نظر، منتفع می‌شود ظرف یک سال پیش یا پس از اتخاذ تصمیم یا اقدام یا دستور، هدیه یا کمک یا مساعدت مالی یا امتیازی دریافت کرده یا بکند.

۳- شخص مشمول این قانون به شخصی که درباره او تصمیم می‌گیرد یا اقدام صورت می‌دهد یا دستور صادر می‌کند، بدهکار بوده یا از او طلب داشته باشد، به نحوی که در آن تصمیم یا اقدام یا دستور تأثیر ناروا بگذارد.

۴- بین شخص مشمول این قانون یا بستگان او و شخصی که در نتیجه تصمیم، اقدام یا دستور مورد نظر، منتفع یا متضرر می‌شود دعوی مدنی یا کیفری در جریان باشد یا اگر در سابق مطرح بوده از تاریخ صدور رأی قطعی، بیش از دو سال نگذشته باشد.

۵- وظایف نظارتی یا محاسباتی متوجه خود شخص مشمول این قانون یا اموال او یا بستگان یا شرکت‌ها و مؤسساتی باشد که وی در آن به هر میزان سهم دارد یا خود او یا بستگان او مدیرعامل یا عضو هیئت مدیره آن شرکت و مؤسسه باشند یا بخشی از سرمایه آن شرکت یا مؤسسه متعلق به بستگان او باشد.

۶- شخص عهده‌دار وظایف نظارتی یا محاسباتی همزمان عضو یا بازرس یا حسابرس یا مشاور شخص حقوقی مورد نظارت یا محاسبه باشد.

۷- شخص عهده‌دار وظایف نظارتی یا محاسباتی قبلاً در خصوص موضوع با سمت دیگری رسیدگی یا رسماً اعلام نظر کرده باشد.

۸- شخص مشمول این قانون با وجود منفعت شخصی، نسبت به گزینش، انتخاب، امتحان، داوری، اجرای یک مسابقه، آزمون یا رقابت و هر نوع احراز صلاحیت اقدام کند.

تبصره - چنانچه شخص مشمول این قانون در زمان تصمیم‌گیری یا اقدام به طور کتبی اعلام کند تحت فشارهای سیاسی، اخلاقی، عرفی و نظایر آن، امکان تصمیم یا اقدام بی‌طرفانه در خصوص موضوع را ندارد، در حکم تعارض منافع محسوب می‌شود.

بخش دوم - تشکیلات مدیریت تعارض منافع

فصل اول - شورای عالی نظارت بر تعارض منافع

ماده ۴- به منظور نظارت بر اجرای این قانون، تصویب دستورالعمل‌های اجرایی نحوه مدیریت تعارض منافع، اتخاذ تصمیم در مورد استعلام‌های هیئت‌های مدیریت تعارض منافع دستگاه‌ها، رفع اختلافات در اجرای این قانون، فرهنگ‌سازی، سیاست‌گذاری در زمینه آموزش‌های مرتبط و ایجاد وحدت رویه در تصمیمات هیئت‌های مدیریت تعارض منافع، شورای زیر نظر رئیس جمهور و با اعضای زیر تشکیل می‌شود:

- ۱- رئیس جمهور (رئیس شورا)؛
 - ۲- معاون حقوقی رئیس جمهور
 - ۳- رئیس سازمان اداری و استخدامی کشور؛
 - ۴- وزیر اطلاعات؛
 - ۵- وزیر امور اقتصادی و دارایی؛
 - ۶- وزیر دادگستری؛
 - ۷- رئیس سازمان برنامه و بودجه کشور؛
 - ۸- رئیس سازمان بازرسی کل کشور؛
 - ۹- رئیس اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران
- تبصره ۱-** دو نفر از نمایندگان مجلس شورای اسلامی نیز به انتخاب مجلس یادشده و بدون حق رأی به عنوان عضو ناظر در جلسات این شورا حضور خواهند داشت.
- تبصره ۲-** در مواردی که شورا تصمیم هیئت‌های بدوی یا تجدید نظر را درباره بی اعتباری تصمیمات، اقدامات و آرای اشخاص دچار تعارض منافع و نیز تصمیمات مربوط به تعارض منافع موضوع بند (۵) ماده (۲) را خلاف قانون تشخیص دهد، تصمیمات هیئت را نقض و حسب مورد، اتخاذ تصمیم می‌کند.
- تبصره ۳ -** جلسات شورا با حضور دو سوم اعضا رسمیت خواهد داشت و تصمیمات و مصوبات آن یا نصف به علاوه یک آرای حاضرین معتبر و لازم‌الاجرا خواهد بود.
- تبصره ۴-** دبیرخانه شورا در معاونت حقوقی رئیس جمهور تشکیل می‌شود. آیین‌نامه داخلی شورا مشتمل بر نحوه تشکیل جلسات و اداره آن، وظایف دبیرخانه و سایر مسایل مرتبط به تصویب شورای مذکور می‌رسد.
- تبصره ۵-** شورا می‌تواند برای انجام برخی از وظایف خود در زمینه‌های مختلف از جمله ایجاد وحدت رویه در تصمیمات هیئت‌های مدیریت تعارض منافع و حل اختلاف مدیریت تعارض منافع، حسب ضرورت کمیسیون‌های تخصصی ایجاد نموده و ترکیب، شرح وظایف و نحوه فعالیت آنها را مشخص کند.
- تبصره ۶ -** چنانچه هر یک از اعضای هیئت‌های مدیریت تعارض منافع در انجام وظایف خود به عنوان عضو هیئت با یکی از مصادیق تعارض منافع مواجه شوند حسب مورد باید از تصمیم‌گیری یا اقدام یا دستور امتناع کرده و مطابق ترتیبات مقرر در این قانون اقدام نمایند.

جمهوری اسلامی ایران

رئیس جمهور

فصل دوم - هیئت‌های مدیریت تعارض منافع

ماده ۵ - به منظور مدیریت و رسیدگی به موارد تعارض منافع، هیئت‌های مدیریت تعارض منافع به شرح زیر تشکیل می‌شود:

۱- در دستگاه‌های اجرایی موضوع بندهای (۲)، (۳) و (۴) ماده (۲) این قانون، بدون توسعه تشکیلات و با استفاده از نیروی انسانی موجود، هیئت بدوی مدیریت تعارض منافع در مرکز دستگاه با عضویت پنج نفر که حداقل یکی از آنها حقوقدان باشد و هیئت‌های بدوی استانی مدیریت تعارض منافع در ستاد دستگاه واحدهای استانی آن با عضویت سه نفر که حداقل یک نفر از اعضا حقوقدان باشد با حکم بالاترین مقام دستگاه تشکیل می‌شود. در مواردی که هیئت مدیریت تعارض منافع در واحدهای شهرستانی و کوچکتر نیز با عضویت سه نفر که احکام آنها را بالاترین مقام دستگاه صادر می‌کند، تشکیل می‌شود و رسیدگی در هیئت‌ها با اعلام اشخاص دچار تعارض منافع یا گزارش موثق اشخاص آغاز می‌شود.

۲- وظایف هیئت مدیریت تعارض منافع به شرح زیر است:

الف- تعیین فهرست مصادیق تعارض منافع در دستگاه متبوع؛

ب- برنامه‌ریزی و نظارت در جهت پیشگیری از تعارض منافع؛

پ- رسیدگی به اعتراضات اشخاص ذی‌نفع نسبت به تصمیمات کمیته مدیریت تعارض منافع؛

ت- دستور خودداری از شرکت در جلسه و امتناع از رسیدگی و واگذاری موضوع به شخص دیگر؛

ث- اجازه شرکت در جلسه تصمیم‌گیری یا تصریح به وجود تعارض منافع در صورت جلسه؛

ج- اعلام بی‌اعتباری تصمیم یا احترام به رأی اشخاص دچار تعارض منافع، چه به صورت فردی باشد یا به عنوان یکی از اعضا هیئت‌ها، کمیسیون‌ها و تمامی مراجع مشابه تصمیم‌گیر؛

۳- کمیته مدیریت تعارض منافع شهرستانی وظایف هیئت‌های بدوی تعارض منافع را جز درباره اعلام بی‌اعتباری تصمیم، اقدام یا رأی اشخاص دچار تعارض منافع را دارد.

۴- تصمیمات کمیته مدیریت تعارض منافع با درخواست ذی‌نفع ظرف ده روز از زمان ابلاغ قابل اعتراض در هیئت بدوی مدیریت تعارض منافع استانی بوده و رأی هیئت بدوی قطعی است.

۵- به منظور رسیدگی به اعتراض اشخاص ذی‌نفع نسبت به تصمیمات هیئت بدوی مدیریت تعارض منافع مبنی بر اعلام بی‌اعتباری تصمیمات یا اقدام یا رأی اشخاص دچار تعارض منافع، هیئت تجدیدنظر مدیریت تعارض منافع در ستاد وزارتخانه یا سازمان مستقل با عضویت پنج نفر که حداقل یک نفر حقوقدان باشد، با حکم وزیر یا رئیس سازمان مستقل تشکیل می‌شود.

تبصره - منظور از سازمان مستقل سازمانی است که زیرمجموعه یک وزارتخانه یا سازمان دیگر نبوده و ممکن است دارای سازمان، مؤسسات و شرکت‌های تابع باشد.

۶- نحوه تشکیل هیئت بدوی و تجدیدنظر در دستگاه‌های موضوع بند (۵) ماده (۲) این قانون و تشکیل هیئت مدیریت تعارض منافع بند مذکور و نیز شرایط اعضای هیئت‌های موضوع این ماده، ترتیب رسیدگی و آیین ابلاغ هیئت و جهات و شیوه اعتراض به آرای هیئت‌ها، در آیین‌نامه اجرایی این قانون تعیین خواهد شد.

بخش سوم - الزامات مدیریت تعارض منافع

فصل اول - منع یا تحدید اختیار شرکت در جلسه و تصمیم‌گیری

ماده ۶- کلیه اشخاص مشمول این قانون و همچنین اعضای هر یک از شوراهای و نهادهای تصمیم‌گیرنده از قبیل نهادهای زیر در صورتی که در مقام انجام وظیفه و اتخاذ تصمیم با یکی از موارد تعارض منافع مذکور در ماده (۳) این قانون مواجه شوند، ضمن اعلام مراتب به هیئت مدیریت تعارض منافع مربوط، باید حسب تشخیص از شرکت در جلسه یا رأی‌گیری یا هر دو امتناع نمایند. هر یک از اعضا نیز می‌تواند تعارض منافع سایر اعضای حاضر در جلسه را ضمن تذکر به آنان به هیئت مدیریت تعارض منافع یا رییس نهاد مربوط گزارش کند. عدم امتناع و علت آن در صورت جلسه قید می‌شود و با رعایت مقررات قانون انتشار و دسترسی آزاد به اطلاعات - مصوب ۱۳۸۸ - به اطلاع عموم می‌رسد:

- ۱- مجلس شورای اسلامی؛
- ۲- شورای نگهبان؛
- ۳- هیئت وزیران؛
- ۴- مجمع تشخیص مصلحت نظام؛
- ۵- شوراهای عالی انقلاب فرهنگی، امنیت ملی و فضای مجازی و سایر نهادهای شورایی که تحت ریاست رییس‌جمهور یا معاون اول رییس‌جمهور اداره می‌شوند؛
- ۶- هیئت عمومی دیوان عالی کشور؛
- ۷- هیئت عمومی دیوان عدالت اداری؛
- ۸- شورای عالی استان‌ها و شوراهای اسلامی شهر و روستا؛
- ۹- شورای عالی بورس و اوراق بهادار؛
- ۱۰- شورای عالی بیمه؛
- ۱۱- شورای رقابت؛
- ۱۲- شورای پول و اعتبار.

تبصره - مصوبات جلسه علنی مجلس شورای اسلامی و تصویب‌نامه‌های هیئت وزیران از شمول این قانون مستثنی است.

ماده ۷- کلیه اشخاص حقوقی مذکور در ماده (۲) این قانون که اشخاص مشمول این قانون در جلسات آنها شرکت می‌کنند باید ترتیبی اتخاذ کنند که قبل از برگزاری هر جلسه، وضعیت تعارض منافع شرکت‌کنندگان معلوم شود و امتناع یک یا چند شخص از شرکت در جلسه به دلیل وجود تعارض منافع، به‌گونه‌ای نباشد که موجب تعطیلی جلسه شود یا جلسه را از اکثریت بیاندازد یا معلق یا معوق کند. چنانچه وجود تعارض منافع در حین جلسه معلوم شود و در نتیجه امتناع، اکثریت لازم برای تصمیم‌گیری منتفی شود باید موضوع در جلسه‌ای دیگر و براساس نظر هیئت مدیریت تعارض منافع موضوع ماده (۵) این قانون تصمیم‌گیری شود.

ماده ۸- هرگاه هیئت مدیریت تعارض منافع و یا مسئول جلسه با تعارض منافع برخی از شرکت‌کنندگان مواجه گردند، امکان ادامه جلسه و اخذ رأی وجود ندارد و در هر مرحله موظفند از ادامه رسیدگی خودداری نمایند. چنانچه شخصی که طبق این قانون باید از شرکت در جلسه یا رأی‌گیری امتناع کند با وجود اطلاع از ممنوعیت در رأی‌گیری شرکت کند رأی یا تصمیم اتخاذ شده از تاریخ کشف،

بی اعتبار است و مجدداً تصمیم گیری می شود و مسئولیت مدنی ناشی از پیامدهای این بی اعتباری متوجه او خواهد بود. همچنین متخلف مطابق قوانین و مقررات مربوط، به شش ماه انفصال تا انفصال دائم یا سلب عضویت از مرجع مرتبط محکوم می گردد.

فصل دوم - منع یا تحدید وظایف و اختیارات نظارتی و محاسباتی

ماده ۹- چنانچه شخص مشمول این قانون دارای وظایف و اختیارات نمایندگی، نظارتی یا محاسباتی باشد در صورتی که پیش از اقدام، متوجه وجود تعارض منافع گردد باید ضمن گزارش موضوع به مقام مافوق و هیئت مدیریت تعارض منافع ذی ربط، از انجام وظیفه امتناع کرده و حسب مورد طبق دستور کتبی آنان اقدام نماید.

تبصره - در کلیه مواردی که مقام مافوق یک شخص حقوقی باشد گزارش مربوط، به آن شخص حقوقی ارائه خواهد شد.

ماده ۱۰- چنانچه تعارض منافع نوعاً معلوم نباشد و حین انجام وظایف و اختیارات نظارتی یا محاسباتی مشخص نشود اما عملاً امکان گزارش به مقام مافوق یا هیئت مدیریت تعارض منافع ذی ربط و کسب تکلیف از آنها در موقع مقتضی وجود نداشته باشد و امتناع از ادامه انجام وظیفه موجب اختلال اساسی در امر نظارت و محاسبه و فوت منافع عمومی شود اجرای وظیفه باید ادامه یافته و وجود تعارض منافع، ضرورت ادامه مداخله و نتیجه اقدامات صورت گرفته در صورت جلسه قید گردد و به هیئت مدیریت تعارض منافع ذی ربط گزارش شود. مقام مافوق پس از اطلاع از موضوع باید در خصوص تأیید یا انجام مجدد وظیفه نظارتی یا محاسباتی تصمیم بگیرد.

ماده ۱۱- کلیه اشخاصی که به موجب قوانین و مقررات، انجام وظیفه‌ای از قبیل صدور هر نوع گواهی یا مجوز یا سبند یا اوراق بر عهده آنها گذاشته شده است در صورت مواجهه بودن یا تعارض منافع، باید موضوع را به مقام مافوق خود گزارش کنند. مقام مافوق در صورت تأیید باید رسیدگی به موضوع را به شخص دیگر ارجاع دهد یا در صورت وجود واحدهای مشابه، متقاضی را به نزدیکترین واحد صدور گواهی یا مجوز معرفی کند. چنانچه مقام مافوق نیز با تعارض منافع مواجه باشد ارجاع به نزدیکترین واحد الزامی است. در صورت نبود شخص یا واحد دیگر، باید به درخواست متقاضی بررسی و اتخاذ تصمیم انجام شود و موضوع تعارض در سابقه امر درج یا صورت جلسه گردد. مراتب در هر حالت باید به هیئت مدیریت تعارض منافع ذی ربط گزارش شود.

ماده ۱۲- در صورتی که شخص مشمول این قانون با وجود تعارض منافع و بدون اعلام این مراتب به هیئت مدیریت تعارض منافع یا مقام مافوق نسبت به گزینش، امتحان، داوری، اجرای یک مسابقه یا رقابت، صدور گواهی یا مجوز، احراز صلاحیت یا نظارت یا محاسبه اقدام کند یا تصمیم بگیرد، در حالی که به دلیل تعارض منافع مکلف به امتناع از اقدام یا تصمیم بوده است، اقدام یا تصمیم متخذه توسط هیئت مدیریت تعارض منافع مربوط بی اعتبار می گردد.

جمهوری اسلامی ایران

رئیس جمهور

فصل سوم - منع یا تحدید تصدی همزمان دو یا چند شغل یا پست

ماده ۱۳- تصدی همزمان اشخاص مشمول بندهای (۱) تا (۴) ماده (۲) این قانون به عنوان رییس یا مدیرعامل یا عضو هیئت مدیره انواع مختلف شرکت‌های خصوصی ممنوع است. اعضای هیئت علمی آموزشی و پژوهشی دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی و پژوهشی از شمول این ماده مستثنی هستند. تصدی سایر مشاغل و سمت‌ها در موضوعات داخل در قلمروی خدمتی یا فعالیت آنان که ارتباط مستقیم با وظیفه عمومی آنان دارد نیز ممنوع است و هرگاه این اشخاص در حین انجام وظیفه با تعارض منافع مواجه گردند باید مطابق مقررات این قانون اقدام کنند.

ماده ۱۴- در مواردی که اشخاص مشمول می‌توانند به موجب قوانین علاوه بر شغل یا پست یا سمت خود مسئولیت یا سمت دیگری داشته باشند و یا مقام و مسئول مربوط با وجود تصدی یک شغل، در دو یا چند شخص از اشخاص حقوقی موضوع ماده (۲) این قانون عضویت دارد، چنانچه بین تصمیم یا اقدام در یک شغل یا پست یا سمت یا عضویت، با تصمیم یا اقدام در شغل یا پست یا سمت یا عضویت دیگر او تعارض منافع وجود داشته باشد، مکلف است ضمن گزارش موضوع به مقام مافوق و هیئت مدیریت تعارض منافع ذی‌ربط، از اقدام یا تصمیم امتناع کند.

ماده ۱۵- در کلیه مواردی که طبق قوانین مربوط فردی به صورت موظف و تمام وقت در یک شغل یا پست یا سمت اشتغال دارد و بخواهد با بخش عمومی اعم از دولتی یا غیردولتی و بخش تعاونی و خصوصی به هر نحو همکاری نماید اعم از آنکه در قبال دریافت حق‌الزحمه یا غیر آن باشد، باید مراتب را کتباً به مقام مافوق و هیئت مدیریت تعارض منافع اطلاع دهد و مقام مافوق نیز موظف است مراتب را همراه با اعلام نظر نسبت به تعارض منافع یا عدم آن جهت اتخاذ تصمیم به هیئت مدیریت تعارض منافع اعلام کند.

فصل چهارم - منع یا تحدید فعالیت در شرکتهای تجاری و مؤسسات غیرتجاری انتفاعی

ماده ۱۶- اشخاص مشمول این قانون تنها در صورتی می‌توانند سهامدار یا شریک در شرکت‌های تجاری باشند که سهام با نام یا بی‌نام یا سهم‌الشرکه آنان بیشتر از پنج درصد کل سهام یا سهم‌الشرکه شرکت نباشد. زیاده بر این میزان، باید کتباً به مقام مافوق و هیئت مدیریت تعارض منافع اطلاع داده شود.

ماده ۱۷- مدیرعاملی، عضویت در هیئت مدیره یا هیئت نظارت، پذیرش مسئولیت بازرسی، حسابرسی، مشاوره و نمایندگی شرکت‌های تجاری و مؤسسات غیرتجاری انتفاعی از سوی اشخاص مشمول این قانون ممنوع است مگر در خصوص اشخاصی که این امور به موجب قانون یا بر اساس وظایف و مسئولیت‌های سازمانی مربوط بر عهده آنان قرار می‌گیرد. اشخاصی که در زمان استخدام یا انتصاب به سمت‌های عمومی، ممنوعیت مقرر در این ماده متوجه آنها باشد باید ظرف سه ماه از تاریخ استخدام یا انتصاب، گواهی استعفا از سمت‌های مذکور را به واحد اداری مربوط تسلیم کنند.

تبصره - اشخاص موضوع بند (۵) ماده (۲) این قانون از شمول ممنوعیت صدر این ماده مستثنا بوده و چنانچه در حین تصمیم یا اقدام در یک شغل یا پست یا سمت یا عضویت، با تصمیم یا اقدام یا شغل یا پست یا سمت یا عضویت در شرکت‌های تجاری و مؤسسات غیرتجاری انتفاعی آنان تعارض منافی وجود داشته باشد مکلفند ضمن گزارش موضوع به مقام مافوق و هیئت مدیریت تعارض منافع ذی‌ربط، از اقدام یا تصمیم امتناع و حسب مورد طبق دستور کتبی هیئت اقدام نمایند.

جمهوری اسلامی ایران

رئیس جمهور

ماده ۱۸- اشخاص مشمول بندهای (۱) تا (۴) ماده (۲) این قانون تا دو سال پس از خاتمه خدمت به دلیل بازنشستگی یا استعفا یا سایر دلایل، نمی‌توانند عضو هیئت مدیره یا مدیرعامل، بازرس، حسابرس و مشاور حقوقی، مالیاتی و مانند آن در شرکت‌های تجاری یا مؤسسات غیرتجاری انتفاعی فعال در موضوع فعالیت شغلی سه سال آخر فعالیت و در آخرین شهرستان محل خدمت قبل از خاتمه خدمت خود باشند.

فصل پنجم - اعلام و تحدید کسب درآمد

ماده ۱۹- ارجاع امور متقاضیانی که خدمت درخواستی آنها از سوی اشخاص مشمول این قانون قابل انجام است به دفتر یا مؤسسه خصوصی یا هر محل دیگری که ارجاع‌دهنده یا متقاضی یا یکی از بستگان یا در آن، سهام یا ذی‌نفع باشد یا سهمی از درآمد ناشی از ارجاع، به هر طریق دیگر، عاید ارجاع‌دهنده شود ممنوع است؛ مگر در صورت منحصر بودن خدمت و یا سایر علل موجه مذکور در قوانین، به شرط اعلام ذی‌نفع بودن ارجاع‌دهنده به متقاضی و گزارش موارد ارجاع به واحد مدیریت تعارض منافع ذی‌ربط.

فصل ششم - منع یا تحدید استفاده از خدمات مشاوره

ماده ۲۰- استفاده اشخاص مشمول این قانون از خدمات مشاوره‌ای اشخاص حقیقی و حقوقی باید با لحاظ مقررات این قانون انجام شود و در صورت وجود تعارض منافع موضوع به هیئت مدیریت تعارض منافع ذی‌ربط گزارش و مدیریت شود.

ماده ۲۱- درخواست یا قبول رایحه خدمات مشاوره همزمان راجع به موضوعات مشابه به مقامات یا واحدهای مشابه یا متناظر اجرایی، پژوهشی، مشورتی و سیاست‌گذاری هر یک از قوای سه‌گانه یا وابسته به آنها از سوی اشخاص مشمول این قانون مجاز نیست؛ مگر با اعلام موضوع به هیئت‌های مدیریت تعارض منافع واحدهای ذی‌ربط که در این صورت وفق مقررات این قانون عمل خواهد شد.

ماده ۲۲- اشخاص مشمول این قانون باید از موارد زیر خودداری نمایند:

۱- در صورت ارجاع خدمات مشاوره مدیریت طرح یا پروژه به یک شخص، از شریک یا سهام یا ذی‌نفع شدن آن شخص در اجرای آن طرح یا پروژه؛

۲- ارجاع خدمات مشاوره مدیریت طرح یا پروژه به اشخاص سهام، شریک یا ذی‌نفع در اجرای آن طرح یا پروژه؛

۳- در صورت ارجاع خدمات مشاوره مدیریت طرح یا پروژه به یک شخص، از ارجاع خدمات اجرا به آن شخص در هر طرح دیگری که مشاور مدیریت طرح یا پروژه آن، مجری طرح اول باشد؛

۴- در صورت ارجاع خدمات اجرای یک طرح یا پروژه به یک شخص، از ارجاع خدمات مشاوره در مدیریت آن طرح یا پروژه به همان شخص است.

ماده ۲۳- چنانچه یکی از کارکنان مستول مشاوره در امری شده باشد که خود یا یکی از بستگان یا شرکای او در خصوص آن امر، تعارض منافع دارد باید این تعارض را به مقام مافوق یا هیئت مدیریت تعارض منافع ذی‌ربط اعلام کرده و از ارائه مشاوره خودداری کند. در صورتی که مقام مافوق نیز با تعارض منافع مواجه باشد و واحد دیگری برای ارائه خدمت وجود نداشته باشد، بر مبنای تصمیم مقام مافوق عمل خواهد شد و سوابق امر، در واحد مدیریت تعارض منافع ثبت و نگهداری شده و مشمول قانون انتشار و دسترسی آزاد به اطلاعات - مصوب ۱۳۸۸- خواهد بود.

جمهوری اسلامی ایران

رئیس جمهور

- ماده ۲۴ -** اشخاص مشمول این قانون، در زمان خدمت و تا سه سال پس از بازنشستگی یا خاتمه خدمت به دلیل استعفا یا سایر دلایل، نمی‌توانند شخصاً یا با ایجاد شخص حقوقی:
- ۱- از اشخاصی که دستگاه متبوع آنها، مسئولیت نظارت یا ارزیابی کالا و یا خدمات یا محاسبه آنها را برعهده داشته است پیشنهاد ارایه خدمت مشاوره بپذیرند یا با آنها سهیم شده یا مدیرعاملی یا عضویت هیئت مدیره آنها را بپذیرند؛
 - ۲- به اشخاصی که دستگاه متبوع او علیه آنها در مدت مذکور در این ماده دعوا اقامه کرده است خدمات مشاوره ارایه کنند یا با آنها سهیم شده یا هر نوع سمتی را بپذیرند؛
 - ۳- در صورت ایجاد مؤسسه یا شرکت که اجازه دریافت کمک نارتد، دریافت و پرداخت کمک ممنوع است.

فصل هفتم - منع یا تحدید دادن و گرفتن کمک

- ماده ۲۵ -** در مورد کمک‌هایی که به موجب قوانین از سوی اشخاص مشمول این قانون به اشخاص حقیقی یا حقوقی صورت می‌گیرد رعایت مقررات این قانون نیز الزامی است. این حکم در مورد اخذ کمک از سوی اشخاص مشمول از هر شخص حقیقی یا حقوقی نیز عیناً جاری است؛ مگر اینکه به طور قانونی مستثنا شده باشند.
- ماده ۲۶ -** سازمان‌های مردم‌نهاد که اشخاص مشمول این قانون یا بستگان آنها، رئیس یا عضو هیئت‌های امنا یا مدیره آنها هستند نمی‌توانند از کمک‌هایی که دستگاه متبوع اشخاص عضو، طبق قوانین مربوط می‌تواند برای کمک به سازمان‌های مذکور در اختیار آنها قرار دهد استفاده کنند. پس از خاتمه عضویت نیز این ممنوعیت تا سه سال باقی خواهد بود.
- ماده ۲۷ -** اشخاص مشمول این قانون باید اطلاعات کمک‌های خود به اشخاص و مشخصات دریافت‌کنندگان کمک‌های مزبور را ظرف سه ماه پس از پرداخت در پایگاه اطلاع‌رسانی خود منتشر کرده و در دسترس عموم قرار دهند.
- ماده ۲۸ -** اشخاص مشمول این قانون مجاز به درخواست یا قبول کمک از اشخاص حقیقی یا حقوقی برای انجام وظایف قانونی خود نیستند؛ مگر آنکه در اساسنامه دستگاه متبوع آنها یا به موجب قانون خاص این امر مجاز شمرده شده باشد و دریافت کمک بر تصمیم یا دستور یا اقدام ایشان در مورد شخص کمک‌کننده یا بستگانش تأثیر نداشته باشد.
- ماده ۲۹ -** در مورد کمک‌ها و تسهیلات و سایر امتیازاتی که اشخاص مشمول این قانون طبق ضوابط قانونی و بدون هیچ‌گونه تبعیضی در اختیار سیل‌زدگان، زلزله‌دیدگان، آوارگان یا سایر اشخاص واقع در وضعیت‌های اضطراری قرار می‌دهند حتی‌الامکان پیش از ارایه کمک‌های قانونی، موارد تعارض منافع باید به هیئت مدیریت تعارض منافع مؤسسه مربوط گزارش شود. در صورت عدم امکان، بلافاصله پس از رفع شرایط اضطراری باید اعلام گردد.
- ماده ۳۰ -** در خصوص اشخاصی که طبق قانون وظیفه کمک به افراد نیازمند را برعهده دارند قوانین مربوط ملاک عمل خواهد بود. موارد تعارض منافع باید به هیئت مدیریت تعارض منافع مؤسسه مربوط گزارش شود.

جمهوری اسلامی ایران

رئیس جمهور

فصل هشتم - منع یا تحدید گرفتن هدیه

ماده ۳۱- اشخاص مشمول این قانون در ارتباط با انجام وظایف و اختیارات قانونی خود مجاز به پذیرش هدیه خارج از ضوابط و نصاب مقرر در آیین نامه اجرایی این قانون نیستند.

تبصره - منظور از هدیه در این قانون، اعطای هرگونه تسهیلات، مال، منفعت، ابراء، تخفیف و مزیت خاص، امتیاز یا حق مالی یا غیرمالی است.

ماده ۳۲- هدایایی که به عنوان تشریفات و در مراسم یا مناسبت‌ها به مقامات اهدا می‌شود، هدیه به دستگاه متبوع آنها محسوب شده و با رعایت ضوابط مذکور در قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت - مصوب ۱۳۸۰ - با اصلاحات بعدی در اختیار دستگاه متبوع هدیه گیرنده قرار می‌گیرد و مصرف خواهد شد.

ماده ۳۳- ضوابط دریافت و اعطای هدایای دیپلماتیک و نحوه نگهداری و مصرف این هدایا به موجب آیین نامه‌ای است که به پیشنهاد وزارتخانه‌های امور خارجه و امور اقتصادی و دارایی و با رعایت اصول رفتار متقابل تهیه و به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.

بخش چهارم - سایر مقررات و ضمانت اجراها

ماده ۳۴- کلیه اشخاص مشمول این قانون موظفند در صورت اطلاع از موارد نقض این قانون در مجموعه تحت مدیریت یا دستگاه متبوع خود، مراتب را به هیئت مدیریت تعارض منافع گزارش نمایند.

تبصره - در صورتی که تخلف متوجه مقام مافوق باشد، مراتب به هیئت مدیریت تعارض منافع گزارش می‌شود.

ماده ۳۵- جز در مواردی که در این قانون حکم متفاوتی پیش‌بینی شده باشد، هر یک از اشخاص مشمول این قانون در موقعیت تعارض منافع باید از تصمیم‌گیری، مشاوره و اقدام ممنوعه به هر نحو که باشد خودداری نمایند. در غیر این صورت، علاوه بر بی‌اعتباری تصمیم، مشاوره یا اقدام صورت گرفته، مسئولیت جبران کلیه خسارات وارده به اشخاص و استرداد منافع حاصله به عهده شخص مذکور است. درخواست اعلام بی‌اعتباری تا یک سال از تاریخ مشاوره، تصمیم یا اقدام مذکور قابل پذیرش است.

ماده ۳۶- در مواردی که اشخاص مشمول این قانون در هر یک از موقعیت‌های تعارض منافع، تصمیم، مشاوره یا اقدامی که به موجب این قانون از انجام آن منع شده اند، انجام دهند، حسب مورد براساس رأی هیئت‌های رسیدگی به تخلفات اداری، مراجع مشابه یا مراجع انتظامی، انضباطی مربوط به دستگاه متبوع اشخاص مشمول، با توجه به اهمیت موضوع به یکی از مجازات‌های اداری مقرر در بندهای (ج) تا (ی) ماده (۹) قانون رسیدگی به تخلفات اداری - مصوب ۱۳۷۲ - یا مجازات متناسب مطابق قوانین مربوط محکوم می‌شوند. در مواردی که عمل انجام شده مشمول یکی از عناوین مجرمانه باشد، مراجع و هیئت‌های یادشده موظفند مرتکب را صرفنظر از رسیدگی‌های اداری یا حرفه‌ای، جهت رسیدگی به جنبه مجرمانه به مراجع قضایی معرفی نمایند.

ماده ۳۷- ارتکاب هر یک از اعمال موضوع مواد (۱۲)، (۱۳)، (۱۴)، (۲۴) و (۳۴) این قانون حسب مورد تخلف یا جرم محسوب و به تخلف یا جرم مرتکب در مراجع مذکور در ماده (۳۶) این قانون یا مراجع قضایی ذیصلاح رسیدگی و اتخاذ تصمیم خواهد شد. نقض مقررات این قانون از سوی

جمهوری اسلامی ایران

رئیس جمهور

بازنشستگان و سایر افرادی که بعد از قطع ارتباط شغلی با اشخاص مشمول این قانون مرتکب یکی از تخلفات موضوع این قانون گردند، توسط مراجع قضایی رسیدگی و مرتکب علاوه بر محکومیت به استرداد وجوه دریافتی، به جزای نقدی به میزان یک تا سه برابر وجوه یادشده محکوم می‌شود.

ماده ۳۸- موارد زیر جرم محسوب و مرتکب به مجازات‌های مقرر محکوم می‌گردد:

۱- هرگونه پرداخت یا اعطای امتیاز از منابع دولتی یا عمومی به هر شخص که بر خلاف این قانون و با وجود علم به تعارض منافع صورت گرفته باشد: مجازات مقرر در ماده (۵۹۸) کتاب پنجم قانون مجازات اسلامی (تعزیرات و مجازات‌های بازدارنده).

۲- دریافت هرگونه وجه، امتیاز یا تسهیلات، تخفیف، کمک، مساعدت و مشابه آنها که بر خلاف این قانون و با وجود علم به تعارض منافع صورت گرفته باشد: استرداد مال، امتیاز یا حقوق مورد برخورداري و جزای نقدی به میزان دو برابر ارزش مالی آن و سه ماه تا یک سال حبس.

۳- خودداری از ارائه گزارش از سوی افراد موضوع قانون: لغو عضویت یا مجوز فعالیت در انجمن‌ها و مؤسسات و اتحادیه‌های صنفی و حرفه‌ای و انفسال از خدمت در دستگاه‌های مشمول این قانون به مدت سه سال یا جزای نقدی به میزان دو تا ده برابر مبلغ معاملات بزرگ مذکور در قانون برگزاری مناقصات - مصوب ۱۳۸۲- با اصلاحات بعدی و یا هر دو مجازات اخیر.

ماده ۳۹- هر فردی که بر خلاف محدودیت‌ها و ممنوعیت‌های مقرر در این قانون به یکی از اشکال ممنوعه از جمله اشتغال، مشاوره، نظارت، حسابرسي و غيره، پذیرش هر نوع پست یا مقام، شرکت در کمیسیون‌ها، هیئت‌ها و غیره خدمتی به اشخاص حقیقی یا حقوقی ارائه نماید یا در مهلت مقرر استعفا ننماید یا گواهی استعفای خود را ارائه نکند، به انفسال موقت از خدمت به مدت شش ماه تا یک سال و استرداد وجوه دریافتی بابت خدمت ممنوعه محکوم می‌گردد. حداکثر مجازات این بند در مورد مدیرانی که علی‌رغم علم به ممنوعیت‌ها و محدودیت‌ها دستور استفاده از خدمات یا همکاری افراد مذکور را صادر نموده یا در برکناری افراد یادشده تعلل نمایند، نیز جاری است.

ماده ۴۰- آیین‌نامه اجرایی این قانون ظرف سه ماه از تاریخ لازم‌الاجرا شدن آن توسط معاونت حقوقی رئیس جمهور و با هماهنگی دستگاه‌های ذی‌ربط تهیه و به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید.

رئیس جمهور